

Program i zasady odbywania praktyk pedagogicznych w przedszkolu

Wydział Pedagogiczny UW

Postanowienia ogólne

Wydział **Pedagogiczny**, zwany dalej „Wydziałem”, organizuje w ramach programu kształcenia praktyki stanowiące integralną część studiów, działając na podstawie art. 166 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365), Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12.07.2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków, Standardów kształcenia nauczycieli na studiach wyższych zawodowych z 24.05.2011, Zasad studiowania na Wydziale Pedagogicznym UW oraz Regulaminu studiów na Uniwersytecie Warszawskim.

Studenci/tki stacjonarnych studiów pierwszego stopnia zobowiązani są do odbycia w trakcie studiów praktyki pedagogicznej w przedszkolu wynikającej ze standardów kształcenia nauczycieli w wymiarze 120 godz., przewidzianej w programie kształcenia danej specjalności: pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna, pedagogika ogólna i pedagogika przedszkolna.

Organizacja praktyk

Praktyki studenckie od 2012/13 roku organizowane są według nowego modelu, wypracowanego w projekcie POKL „*Dobra praktyka kluczem do profesjonalizmu w edukacji.*” Zaakcentowano w nim potrzebę podniesienia jakości kształcenia studentów i dobrego przygotowania ich do wykonywania zawodu nauczyciela oraz potrzebę ściślejszej niż dotychczas współpracy pomiędzy uczelnią a placówkami przedszkolnymi, w których studenci/tki odbywają praktyki.

Nadzór nad organizacją i przebiegiem praktyk sprawuje pracownik Wydziału Pedagogicznego UW, który koordynuje również działania związane z rekrutacją na dany rodzaj praktyki. Jest on również odpowiedzialny za współpracę z nauczycielami/kami -opiekunami studentów, dokonuje ewaluacji podsumowującej i oceny zaliczającej praktykę .

Ewidencję studentów/tek, którzy odbyli praktyki, z uwzględnieniem niezbędnych danych, prowadzi wyznaczony pracownik dziekanatu ds. obsługi praktyk, wykorzystując do tego celu aplikację informatyczną.

Studenta/tkę odbywającego/cą praktykę w terminie przewidzianym planem studiów ubezpiecza Uniwersytet.

Model obejmuje dwa rodzaje praktyk: asystencką i nauczycielską (dyplomową).

Szczegóły dotyczące ich organizacji zamieszczono w załącznikach nr 1 i 2 do programu.

Realizatorzy projektu :

Cele praktyk

Celem obu praktyk pedagogicznych w nowym modelu jest:

- poszerzenie wiedzy zdobytej na studiach i rozwijanie umiejętności jej wykorzystania w praktyce;
- poznanie organizacji placówki, zapoznanie się z dokumentacją określającą zasady i regulamin jej funkcjonowania;
- nabycie kompetencji w zakresie planowania, organizowania i ewaluacji różnych form i rodzajów aktywności dzieci;
- zdobycie praktycznej wiedzy i umiejętności stosowania metody projektów i innych metod aktywizujących w przedszkolu, dostrzegania ich walorów wychowawczych i edukacyjnych;
- nabycie umiejętności refleksyjnego analizowania i dokumentowania pracy własnej i dzieci w różnorodnych sytuacjach edukacyjnych;
- doskonalenie umiejętności obserwowania, diagnozowania i rozwiązywania problemów wychowawczych;
- nabycie umiejętności opracowywania programów wspierających, uwzględniających indywidualne potrzeby rozwojowe dzieci;
- poznanie różnych form i sposobów włączania rodziców do współpracy z nauczycielem i placówką;
- nabycie umiejętności współdziałania z nauczycielem/lką - opiekunem i pozostałymi osobami z personelu, otwartego sposobu komunikowania wzajemnych oczekiwań, refleksyjnego i krytycznego oceniania efektów własnego działania;
- kształtowanie postawy współodpowiedzialności za przebieg własnej praktyki, twórczego podejścia do wykonywanych zadań, inicjatywy i samodzielności w działaniu.

Po zakończeniu praktyk student powinien uzyskać określone efekty.

Wiedza:

- zna pogłębioną terminologię z zakresu rozwoju dziecka i sposobów organizowania opieki i aktywności poznawczej dzieci w wieku przedszkolnym;
- ma rozszerzoną wiedzę na temat różnych aspektów funkcjonowania przedszkola jako placówki opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej;
- ma uporządkowaną wiedzę na temat celów, organizacji i funkcjonowania przedszkola w zakresie realizacji funkcji pomocowych, diagnostycznych, terapeutycznych dla dzieci o różnych potrzebach edukacyjnych;
- ma uporządkowaną wiedzę na temat różnych form, sposobów i strategii organizowania zróżnicowanych form aktywności dziecka w przedszkolu;
- ma uporządkowaną wiedzę na temat zasad i norm etycznych obowiązujących nauczyciela przedszkola.

Realizatorzy projektu :

Umiejętności:

- posiada pogłębione umiejętności obserwowania, diagnozowania, interpretowania i przetwarzania informacji o dziecku;
- potrafi integrować wiedzę teoretyczną z różnych dyscyplin w celu analizowania złożonych problemów edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych, pomocowych i terapeutycznych, a także diagnozowania i projektowania działań praktycznych;
- potrafi w sposób jasny i komunikatywny wypowiadać się na tematy dotyczące różnorodnych zagadnień pedagogicznych z wykorzystaniem różnych ujęć teoretycznych z dorobku pedagogiki i innych dyscyplin naukowych;
- posiada rozwinięte umiejętności badawcze, dobiera adekwatne metody, techniki, konstruuje narzędzia badawcze do diagnozowania osiągnięć rozwojowych dziecka;
- ma pogłębione umiejętności obserwowania, diagnozowania, racjonalnego oceniania różnych sytuacji edukacyjnych;
- potrafi pracować w zespole, wyznaczać i przyjmować wspólne cele działania, przyjmując rolę lidera w zespole;
- potrafi twórczo podchodzić do złożonych problemów, prognozować ich przebieg i rozwiązania.

Kompetencje społeczne:

- ma pogłębioną świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności;
- odznacza się wytrwałością w podejmowaniu indywidualnych i zespołowych działań na terenie przedszkola;
- odznacza się odpowiedzialnością za własne działania i ich skutki;
- jest wrażliwy na problemy edukacyjne, gotowy do komunikowania się i współpracy z otoczeniem, rodzicami i innymi sprzymierzeńcami w środowisku przedszkola i okolicy;
- jest przekonany o konieczności i doniosłości profesjonalnego zachowania się i przestrzegania etyki zawodowej.

Zadania w programie praktyk

Wyżej sformułowanym celom podporządkowane zostały następujące zadania do wykonania przez studenta/tkę:

- obserwacja i dokumentowanie projektu realizowanego przez nauczyciela z wykorzystaniem dziennika projektu (*praktyka asystencka*),
- zaplanowanie i samodzielne zrealizowanie krótkiego projektu, udokumentowanie jego przebiegu i ewaluacja z użyciem dziennika projektu (*praktyka nauczycielska-dyplomowa*),

Realizatorzy projektu :

- obserwacja zajęć i innych form aktywności organizowanych i prowadzonych przez nauczyciela/lkę w grupie dzieci ich analizowanie interpretowanie i dokumentowanie z wykorzystaniem arkusza obserwacji zajęcia (**praktyka asystencka i nauczycielska-dyplomowa**),
- przeprowadzenie przez studenta pod kierunkiem nauczyciela na podstawie osobiście opracowanego scenariusza co najmniej 1 zajęcia (**praktyka asystencka**) i co najmniej 3 zajęć (**praktyka nauczycielska-dyplomowa**),
- diagnozowanie i różnicowanie indywidualnych potrzeb edukacyjnych z wykorzystaniem arkusza indywidualnych potrzeb dziecka (**praktyka asystencka**),
- diagnozowanie problemów wychowawczych w zespole, analiza i interpretacja zdarzeń krytycznych z wykorzystaniem arkusza analizy zdarzenia krytycznego oraz zaplanowanie toku zindywidualizowanego działania edukacyjnego (**praktyka asystencka i nauczycielska-dyplomowa**),
- studium indywidualnego przypadku na przykładzie wybranego dziecka z wykorzystaniem arkusza studium indywidualnego przypadku (**praktyka nauczycielska-dyplomowa**),
- obserwacja i dokumentowanie dyskusji fokusowej z rodzicami prowadzonej przez nauczyciela z wykorzystaniem scenariusza obserwacji dyskusji fokusowej (**zadanie fakultatywne na praktyce asystenckiej**),
- zaplanowanie i przeprowadzenie dyskusji fokusowej z rodzicami z wykorzystaniem scenariusza dyskusji fokusowej (**zadanie fakultatywne na praktyce nauczycielskiej-dyplomowej**),
- refleksja nad własną aktywnością w toku realizacji programu praktyk, ocena i ewaluacja z wykorzystaniem arkusza ewaluacji praktyk studenckich (**praktyka asystencka i nauczycielska-dyplomowa**).

Realizacja praktyk

W dniu rozpoczęcia praktyk lub innym, uzgodnionym wcześniej z przyszłym opiekunem terminie, student/tka pojawia się w przedszkolu z kompletem niezbędnych dokumentów, na który składają się 3 załączniki: „Porozumienie w sprawie organizacji praktyk pedagogicznych”, „Ramowy program praktyki pedagogicznej”, „Zaświadczenie o odbyciu praktyki pedagogicznej,” (druki dostępne są do pobrania ze strony USOS i strony projektu), dziennik praktyk zawierający formularze/arkusze przypisane do określonego rodzaju praktyki(asystencka, nauczycielska) wykorzystywane do dokumentowania zadań ujętych w programie. Są to: „Dziennik projektu”, „Arkusz obserwacji zajęć”, „Karta indywidualnych potrzeb dziecka”, „Arkusz analizy zdarzenia krytycznego” „Skala autoewaluacji (narzędzia wspólne dla obu praktyk); „Scenariusz dyskusji fokusowej z rodzicami”- wersja obserwacyjna (praktyka asystencka), „Scenariusz dyskusji fokusowej z rodzicami”- wersja realizacyjna (praktyka nauczycielska,) „Studium przypadku”(praktyka nauczycielska) - druki dostępne do pobrania ze strony USOS i strony projektu.

Realizatorzy projektu :

W tym dniu opiekun wraz ze studentem/tką po wzajemnej prezentacji ustalają i zawierają kontrakt:

- czas i liczbę godzin przebywania studenta/teki na terenie przedszkola,
- sposoby wzajemnego kontaktowania się poza placówką (tel., e-mail, inne),
- wzajemne oczekiwania związane z realizacją zadań (np. punktualność, dotrzymywanie terminów, zasady komunikowania się, poufność informacji o dzieciach, inne),
- harmonogram realizacji zadań wyznaczonych programem,
- czas i miejsce przeznaczone na omawianie zajęć, problemów i sytuacji trudnych, pojawiających się w czasie praktyk,
- termin i formę podsumowania i złożenia pełnej dokumentacji praktyk,
- sposoby monitorowania pracy studenta/teki,
- zakres samodzielności i odpowiedzialności studenta/teki oraz sposoby wspierania go przez opiekuna w realizacji zadań,
- dostępność do urzędzeń, sprzętu (magnetofon, kamera, komputer, Internet, kserograf, pomoce edukacyjne), korzystanie z możliwości wyżywienia,
- inne ustalenia ważne w kontekście konkretnej placówki.

Obowiązki studenta

- zapoznanie się z „**Programem i zasadami odbywania praktyk w przedszkolu**” na Wydziale Pedagogicznym UW;
- punktualne rozpoczynanie praktyk;
- respektowanie wyżej wymienionych wzajemnych ustaleń i zasad między opiekunem i studentem/tką w czasie całego przebiegu praktyki;
- dostarczenie niezbędnych dokumentów ustalających zasady odbywania praktyki (porozumienie między UW a placówką w sprawie organizacji praktyk i inne druki wymienione wyżej);
- odpowiedzialne i rzetelne realizowanie zadań ujętych w harmonogramie praktyki, czuwanie nad niezakłóconym jej przebiegiem;
- informowanie opiekuna i zwracanie się o pomoc w przypadku pojawienia się trudności i problemów;
- kontakt z opiekunem UW w przypadku nieprzewidzianych trudności i problemów;
- dostarczenie po zakończeniu praktyki w terminie uzgodnionym z nauczycielem/lką - opiekunem wymaganej dokumentacji w tym dziennika praktyk;
- przestrzeganie zasad BHP i ochrony przeciwpożarowej;
- posiadanie aktualnej książeczki sanitarno-epidemiologicznej;
- przestrzeganie zasad zachowania tajemnicy służbowej i państwowej oraz ochrony poufności danych w zakresie określonym przez organizatora praktyki.

Realizatorzy projektu :

Obowiązki nauczyciela/lki - opiekuna praktyk

- zapoznanie się z „**Programem i zasadami odbywania praktyk studenckich w przedszkolu**” na Wydziale Pedagogicznym UW;
- przed rozpoczęciem praktyki omówienie ze studentem/tką zakresu niezbędnej współpracy w formie obowiązujących obie strony reguł, zasad i ich egzekwowania (patrz punkt - **ustalenia**);
- opracowanie harmonogramu praktyk i zapewnienie warunków do jego realizacji;
- zapoznanie studenta/teki z placówką i jej personelem;
- monitorowanie pracy studenta/teki, bieżące reagowanie na pojawiające się problemy i nieprawidłowości;
- udzielanie wsparcia merytorycznego i emocjonalnego w sytuacjach niepowodzeń,
- odwoływanie się do zasad oceny kształtującej w procesie omawiania efektów pracy studenta/teki;
- wprowadzenie studenta/teki w specyfikę grupy, z którą będzie pracował;
- umożliwienie dostępu do niezbędnej dokumentacji, potrzebnego sprzętu i pomocy dydaktycznych do zajęć;
- zachęcanie i motywowanie studenta/teki do krytycznej i refleksyjnej analizy efektów własnej pracy, udzielanie informacji zwrotnych;
- pomoc w przygotowywaniu wymaganej dokumentacji praktyk;
- przygotowanie raportu końcowego opisującego osiągnięcia studenta/teki i stanowiącego podstawę do końcowej ewaluacji dokonywanej przez opiekuna na Wydziale Pedagogicznym UW;
- wypełnienie arkusza autoewaluacji na temat własnego udziału w opiece nad studentem/tką;
- kontakt i współpraca z opiekunem na UW w sytuacjach, gdy jest ona potrzebna w odczuciu nauczyciela/lki i studenta/teki.

Realizatorzy projektu :

Warunki zaliczenia praktyki

Nauczyciel/ka - opiekun praktyk zalicza studentowi/tce praktykę na podstawie: dokumentacji, obserwacji aktywności studenta podczas praktyk.

Podstawą zaliczenia praktyki przez nauczyciela/lkę - opiekuna jest raport opisujący sposób wywiązywania się studenta/teki z zadań wyodrębnionych w programie. Oceny tej nauczyciel dokonuje na podstawie obserwacji i refleksyjnej oceny studenta/teki w toku realizacji tych zadań oraz zapisów w dzienniku praktyk dokumentującym sposób ich wykonania.

Zaliczenia praktyki na Uczelni dokonuje koordynator praktyki na podstawie stosownych dokumentów (ramowy program praktyki, zaświadczenie o odbyciu praktyki, komplet dokumentacji studenta/teki, raport nauczyciela opiekuna z odbytej praktyki studenckiej).

Wszelkie zmiany i odstępstwa od ustalonego trybu zaliczenia praktyki powinny być uzgodnione z koordynatorem praktyk na UW.

Źródła opracowania programu:

Zasady odbywania praktyk pedagogicznych (instrukcja na stronie Wydziału Pedagogicznego UW USOS)

Projekt „Dobra praktyka kluczem do profesjonalizmu w edukacji” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego - wniosek

Przewodnik realizacji praktyk pedagogicznych dla studentów filologii oraz pedagogiki Wyższej Szkoły Lingwistycznej w Częstochowie. Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu „WSL liderem w efektywnym kształceniu nauczycieli” opracowanie Aleksandra Raźniak www.lider.wsl.edu.pl

Projekt: „Nauczyciel doskonały (ND) – jakość podstawą sukcesu” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach europejskiego Funduszu Społecznego. Uczelnia Warszawska im. Marii Skłodowskiej – Curie www.projekt.uczelniawarszawska.pl
Standardy kształcenia nauczycieli Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego/2011

Realizatorzy projektu :

Załącznik nr 1

Organizacja praktyk w roku akademickim 2012/2013

Praktyka nauczycielska (dyplomowa) obejmuje 60 godzin i odbywa się w systemie praktyki ciągłej (2 tygodnie, maj 2013 rok)

W wyznaczonym dniu tygodnia student przebywa na terenie przedszkola, realizując program praktyki. Na praktyce dyplomowej wykorzystuje wiedzę i doświadczenia z pierwszej praktyki oraz z przedmiotów, które przygotowują go do jej odbywania. Program jej w większym stopniu niż praktyki asystenckiej nastawiony jest na samodzielną realizację zadań obejmujących wiedzę i czynności składające się na zawód nauczyciela przedszkola.

Załącznik nr 2

Organizacja praktyk w roku akademickim 2013/2014

Praktyka asystencka w liczbie 60 godz. odbywa się w systemie praktyki ciągłej (2 tygodnie) we wrześniu (semestr zimowy) na III roku studiów licencjackich i w systemie praktyki śródrocznej (semestr zimowy) na II roku studiów licencjackich po zaliczeniu przez studenta/tkę przedmiotów, które do jej odbycia przygotowują. Praktyka odbywa się w wytypowanych przez Wydział Pedagogiczny placówkach przedszkolnych. W swoim zamierzeniu stanowi ona wstępne zapoznanie studenta/teki z pracą nauczyciela przedszkola oraz specyfiką funkcjonowania placówki. Program i zadania praktyki ukierunkowują działania studenta/teki na obserwację pracy nauczyciela/lki i dzieci, asystowanie, współdziałanie z opiekunem praktyk w różnego rodzaju czynnościach i sytuacjach odnoszących się do obszarów opieki, edukacji i wychowania.

Praktyka nauczycielska (dyplomowa) obejmuje 60 godzin i odbywa się w systemie śródrocznym (semestr letni) na III roku studiów licencjackich. W wyznaczonym dniu tygodnia student przebywa na terenie przedszkola, realizując program praktyki. Na praktyce dyplomowej wykorzystuje wiedzę i doświadczenia z pierwszej praktyki oraz z przedmiotów, które przygotowują go do jej odbywania. Program jej w większym stopniu niż praktyki asystenckiej nastawiony jest na samodzielną realizację zadań obejmujących wiedzę i czynności składające się na zawód nauczyciela przedszkola.

Realizatorzy projektu :

